

Majewski, Aleksander

"Flutkatastrophe 1634", B. Hinrichs, A. Panten, G. Riecken, Neumünster 1991 :
[recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 38/1, 184-185

1993

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

B.Hinrichs, A.Panten, G.Riecken: *Flutkatastrophe 1634*. Karl Wachholtz Verlag, Neumünster 1991 (2 wyd.); ss. 108, bibl.

Powódź, zwana od dnia kalendarzowego „powodzią św. Burcharda”, jaka wydarzyła się z 11 na 12 października 1634 r., należy do nadzwyczajnych katastrof ostatniego tysiąclecia na wybrzeżach fryzyjskich. Nic więc dziwnego, że pozostaje ona stale w pamięci ludzi zamieszkujących region Szlezewiku-Holsztyna i że co jakiś czas ukazują się nowe publikacje upamiętniające to niezwykle dramatyczne i tragiczne wydarzenie (np. wydana w 1984 r. w Husum monografia A.Reinhardta — *Die erschreckliche Wasser-Fluth 1634*).

Omawiana tu książka jest opowieścią o wielkim sztormie i jego katastrofalnych skutkach u wybrzeży niemieckich poprowadzoną z trzech punktów widzenia.

Guntram Riecken przedstawia warunki przyrodniczo-geograficzne regionu, daje ocenę stanu budowy wałów i gospodarki wodnej, wylicza czynniki sprzyjające pogłębianiu skutków katastrofy, podaje zmiany linii brzegowej w regionie północno-fryzyjskim oraz omawia problemy związane z usiłowaniami odzyskania straconych podczas powodzi obszarów ładu.

Albert Panten rozstrzuwa przed czytelnikami obraz życia na początku XVII w. w regionie objętym katastrofą. Są to czasy wielkich sztormów przygotowujących pole zniszczeń dla sztormu tysiąclecia 1634 r. i innych sztormów, czasy uciążliwych klęsk żywiołowych i klęsk powodowanych przez człowieka, których apogeum przypada na omawiany tu sztorm 1634 r., a którego skutkiem była śmierć tysięcy ludzi i ogólna ruina gospodarstwa w strefie przybrzeżnej. Zostają zniszczone lub rozerwane duże wyspy frygijskie, z ich resztek tworzą się tzw. haligi — samotnie morskie zajęte przez pojedyncze gospodarstwa, daleko cofnięta linia brzegu uzyskuje kształt, który niewiele zmienia się do naszych czasów.

W trzeciej części książki Boy Hinrichs dobiera i omawia literackie przedstawienia powodzi sztormowych przeżytych przez ich autentycznych świadków.

Nadmienić jeszcze trzeba, że zainteresowanie dawnymi powodziami i związanymi z nimi zagrożeniami znacznie wzrosło po wielkich powodziach sztormowych w 1962 i 1972 r., które docierały do śródmieścia Hamburga. Spowodowało to (powódź 1962 r.) przebudowę całego systemu wałów porzeciwpowodziowych u wybrzeży niemieckich i duńskich.

Liczne publikacje, jakie ukazują się na temat powodzi sztormowych w Niemczech i innych krajach na obrzeżach bardzo burzliwego Morza Północnego, świadczą o zaniepokojeniu z powodu występujących tu katastrofalnych wydarzeń żywiołowych i o zdawaniu sobie sprawy z istnienia tam stałego stanu zagrożenia od strony morza.

Aleksander Majewski
(Gdynia)

U.Schmilewski: *Verlegt bei Korn im Breslau. Kleine Geschichte eines bedeutenden Verlages von 1732 bis heute.* Bergstadtverlag Wilhelm Gottlieb Korn, Würzburg 1991, s. 276.

Naturalne związki historii nauki z bibliologią są wynikiem doniosłej roli, jaką odgrywa książka w świecie nauki. Książka bowiem jest i była ważnym środkiem przekazywania treści w procesie komunikacji naukowej³⁷. W związku z powyższym badacze historii nauki nie mogą pozostać obojętni m.in. na problematykę produkcji i rozpowszechniania książki.

Badania nad dziejami książki na Śląsku przyniosły dotychczas znaczny dorobek naukowy zarówno niemieckiego jak i polskiego środowiska bibliologicznego. Szczególnym zainteresowaniem cieszy się historia książki drukowanej we Wrocławiu, a zwłaszcza kwestia produkcji i rozpowszechniania publikacji. W efekcie prac nad tak określoną problematyką badawczą powstają monografie kolejnych wrocławskich oficyn wydawniczych i drukarskich³⁸. Spośród wielu firm działających w przeciągu wieków we Wrocławiu największej liczby opracowań doczekało się przedsiębiorstwo wydawniczo-księgarskie Kornów, funkcjonujące w tym mieście w latach 1732-1945. Należy tutaj przede wszystkim przypomnieć monografie Emila Wohlfartha *Die Firma W.G.Korn in Breslau*³⁹, Hansa

37 B.Bieńkowska: *Metody bibliologiczne w badaniach dziejów nauki*, Kwartalnik Historii Nauki i Techniki, 1989, nr 2, s. 332-342.

38 M.in. prace: Marty Burbianki: *Produkcja typograficzna Scharffenbergów we Wrocławiu*, Wrocław 1968, *Z dziejów drukarstwa śląskiego w XVII wieku. Baumannowie*, Wrocław 1977; Marii Rotterowej: *Księgarnia i wydawnictwo Zygmunta Schlettera we Wrocławiu. 1833-1855*, Wrocław 1956.

39 Breslau 1926, Veröff. der Schles. Gesellschaft zur Förderung der Buchhändl. Fachbildung, H. 2.